

Karaalee Rahmata Rabbii itti argatan

Description

Rahmani Rabbii (subhaanahu wa taâ€TMalaa) balâ€TMaa wantoota hundaa haguugudha. Garuu akkuma yeroo darbe jenne rahmanni Isaa gosa lama. 1ffaa-rahmata waligala uumamtoota hundaa haguuguudha. Kuni qananii qaamaa kanneen akka nyaataa dhugaati, uffata, geejjibaa fi ksf. 2ffaan immoo rahmata addaa kan taâ€TMeedha. Kuni namoota Rabbii Guddaa Oltaâ€TMetti amananiif qofa kan taâ€TMuudha. Kanneen akka iimaana, beekumsa, dukkana keessaa gara ifaatti baasu, tasgabbii qalbii, rizqii halaalaa, adabbii addunyaa fi Aakhirah jalaa isaan baraarun ganda qananii tan taate Jannata isaan qubsisiis fi kanneen biroo. Rahmanni guddaan namni barbaadu rahmata lammataa kana. Wanti asi gaditti hasoofnus akkaata rahmata lammataa kana itti argataniidha.

Kutaa kana abuurun dura seera hin jijjiramne kana dagachuu hin qabnu: â€œAl-Jazaâ€TMu min jiinsil amal (Jazaan gosa hojniitii)â€¢ Kana jechuun namni jazaa (mindaa) isaa kan argatu hojii inni hojjate irratti hundaaâ€TMeti. Waan gaarii yoo hojjate jazaan isaa waan gaarii taâ€TMa. Waan badaa yoo hojjate, yoo dafee badii san hin haaqin, jazaan isaa waan badaa taâ€TMa. Rahmata Rabbii jalla waâ€TMalaa argachuun mindaa guddaa milkaâ€TMinnatti nama baasudha. Kanaafu, mindaa kana akkanumatti taaâ€TMani kan argatan osoo hin taâ€TMin hojii hojjatantu jira. Kanaafi, Rabbiin subhaanahu wa taâ€TMalaa namoota hojii isaan irraa eeggamu hojjachuun rahmata Isaa kajeelan akkana jechuun faarse:

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهُدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ

الَّلَّهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢١٨﴾

â€œDhugumatti warri amananii fi warri godaanani karaa Rabbii keessattis qabsaaâ€TMan, isaan sun rahmata Rabbii kajeelu. Rabbiin akkaan araaramaa, rahmata godhaadha.â€¢ Suuratu Al-Baqarah 2:218

Akkuma aayah armaan olii tana irraa barannu, namoonni kunniin hojji hojjachuun rahmata Rabbii addaa kajeelu. â€œNuti godaanu fi karaa Rabbii keessatti qabsaaâ€™u hin dandeenyu. Kanaafu, rahmata Isaa akkamitti kajeellaa?â€ jechuun of gaafachu dandeenyu. Abshir, Rabbiin karaalee rahmata Isaa itti argatan baayâ€™ee Kitaaba Isaa keessatti fi arraba Ergamaa Isaa (SAW) irratti akeeke jira. Mee isaan keessaa muraasa haa ilaallu.

1-Al-Ihsaanâ€ Haala waligalaatiin yoo ilaalle, Ihsaana-jechuun toltaa hojjachuu fi haala namarraa barbaadamun toltaa san bareechisuu fi sirnaan hojjachuudha. Rabbiin oltaâ€™aan ni jedha:

﴿إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ﴾

â€œ**Dhugumatti rahmanni Rabbi warra tolta hojjatanitti dhiyoodha.**â€ (Suuratu Al-Aâ€™araaf 7:56)

Ihsaanni gosa lama: 1ffa-Ibaada keessatti ihsaana. Osoo Isa arguu baataniyyu akka waan Isa arganitti Rabbiin gabbaruudha. Kuni ibaada akka bareechisanii fi sirnaan hojjatan nama taasisa. 2ffaan immoo gabroota Rabbiitti tola ooludha. Kan akka rakkataa gargaaru, wallaala barsiisu fi qajeelchu. â€œ[Warri tolta hojjatan] Ibaada Rabbi bareechisanii sirnaan hojjatu, gabroota Rabbiitiifis tola oolu. Akkuma namni baayâ€™isee namoota hunda caalaa toltaa sirnaan hojjatuun, akkasuma hunda caalaa rahmata Gooftaa isaatti dhiyoodha. Gooftaan isaas rahmata Isaatiin isatti dhiyoodha.â€ [\[1\]](#)

â€œRabbiin warroota toltaa hojjatan namoota hundarraa adda baasun rahmanni Isa issaanitti dhiyoo akka taâ€™e ni beeksisa. Sababni isaas, rahmanni tola Rabbi irraayyi. Tolli Isa warroota toltaa hojjataniif taâ€™a. Sababni kanaa, al-jazaaâ€™u min jiinsil amali (mindaan gosa hojiitiin). Akkuma issaan hojji issaanittin tola oolan, Rabbiinis rahmata Isaatiin issaanitti tola oole.

Namni tolta hojjachuu irraa fagaate immoo rahmanni akkasuma isarraa fagaata. Toltuun hundarra caalu iimaana, tawhiida, gara Rabbi deebiâ€™uu, Isarratti hirkachuu, akka waan Isa arguutti kabajaa fi sodaa guddaan Isa gabbaruudha. Akkuma Rasuulli (SAW) jedhan kuni sadarkaa guddaa ihsaanati: â€œAkka waan Isa argituutti Rabbiin gabbaruudha. Osoo ati Isa arguu baatteyyuu dhugumatti Inni si arga.â€ (Sahih Muslim 8) Kuni ihsaana erga taâ€™e, rahmanni Rabbi nome toltaa bareechise hojjatuutti dhiyoodha. Rabbiin ni jedha:

﴿هَلْ جَزَاءُ الْأَيْمَانِ إِلَّا الْأَحْسَنُ﴾

â€œSila mindaan toltaa tolta malee ni jiraa?â€ Suuratu Ar-Rahmaan 55:60) [\[2\]](#)

Kana jechuun mindaan nome ibaada Gooftaa isaa tolchee fi bareechise, gabrootaa Isa fayyade, Gooftaan isaa mindaa bareedaan, milkaaâ€™inna guddaan, qananii yeroo hundaa turaa fi jirenyaa nagahaatiin isatti tola oolu malee wanta biraan ni taâ€™aa [\[3\]](#) Warroota tolta hojjatan Rabbiin addunyaa tana keessatti issaanittif rahmata gochuun, Aakhirattis rahmata Isaatiin Jannataan issaan badhaasun tola issaanitti

oola.

2-Beekumsaa fi hojiin Qurâ€™aana hordofuuâ€“ Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aala ni jedha:

﴿وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعْلَكُمْ تُرْحَمُونَ﴾
100

â€œKuni Kitaaba Nuti buufne barakaa kan qabuudha, kanaafu akka rahmanni isiniif godhamuuf isa hordofaa, Rabbiinis sodaadhaa.â€ (Suuratu Al-Anâ€™aam 6:155)

Qurâ€™aanni guddaan rahmata guddaa Rahmaan gabrootaaf rahmata ittiin godheedha. Namni rahmata kana fudhate dhugumatti kennaa hunda caalu fudhatee fi wanta barbaadamu fi kajeellamu guddaan milkaaâ€™e jira.

Qurâ€™aanni guddaan kuni, kheeyri fi beekumsa baayâ€™etu keessa jira. Beekumsi biroo isarraa kan waraabamuu fi barakaan isa keessaa kan baafamuudha. Kheeyrin (wanti gaariin) homaatu hin jiru kan itti waame fi kakaase yoo taâ€™e malee. Ogummaa (hikmaa) fi faayda kheeyri san hojjachuutti nama kakaasu ni dubbata. Sharriin wayitu hin jiru kan irraa dhoowwe fi akeekachisee yoo taâ€™e malee. Sababoota sharrii san irraa akka dheessan nama taasisanii fi adabbii cimaa sharri san irraa dhalatu ni hima.

Wanta Qurâ€™aanni ajajuu fi dhoowwu hordofaa. Kana jechuun wanta Qurâ€™aanni ajaju hojjadhaa, wanta inni dhoowwe irraa immoo fagaadhaa. Hundee fi damee amanti keessanii Qurâ€™aana irratti ijaaraa. Ajajoota isa keessa jiran faalleessu irraa Rabbiin sodaadhaa. Yoo kan isa hordoftan taatan, rahmanni isiniif godhamuun ni kajeellama.

Karaan hundarra caalaan rahmata Rabbii itti argatan Kitaaba kana (Qurâ€™aana) beekumsaa fi hojiin hordofuudha.^[4] Beekumsaan yommuu jennu Qurâ€™aana barachu fi qoâ€™achuun wanta isa keessa jiru hubachu fi odee fanno inni beeksisutti amanuudha. Hojiin yommuu jennu immoo wanta inni itti ajaju hojjachu fi wanta inni dhoowwe irraa fagaachudha. Namni yooakkana godhe, rahmata Rabbii (subhaanahu wa taâ€™aala) argata. Namni rahmata Rabbii khaassah (addaa taâ€™e) yoo argate, addunyaa tana keessa dhiphinna, gaddaa fi adabbii adda addaa irraa baraaramun tasgabbii argata. Aakhirattis adabbii cimaa irraa baraaramun Jannata seena.

Malaaykoniakkana jechuun warroota amanantii gara Rabbii deebiâ€™anii fikaraa Isaa hordofan duâ€™aayi akka godhaniif Rabbiin nuuf hima:â€œHamtuu irraas isaan eegi. Namni Ati hamtuu (adabbii) irraa eegde, dhugumatti Guyyaa san rahmata isaa gootee jirta. Suni isumatu Milkaaâ€™inna guddaadhaâ€ (Suuratu Ghaafir 40:9)

Karaa Isaa (Rabbii) hordofuun Qurâ€™aana fi Nabiyii (SAW) hordofuudha.

3-Qurâ€™aana dhageefachuu Rabbiin oltaâ€™aan ni jedha:

﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْءَانُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعْلَكُمْ تُرْحَمُونَ﴾
262

â€œYeroo Qurâ€™aanni qaraâ€™amu, akka rahmanni isiniif godhamuuf gara isaa dhageefadhaa, calâ€™isaas.â€ Suuratu Al-Aâ€™araaf 7:204

Garaagarummaan dhageefachuu fi calâ€™isuun jidduu jiru: Calâ€™isuun dubbachuu dhiisun ykn dhageefachuu irraa wanta nama koâ€™oomsu dhiisun gubbaa (zaahira) irraa wanta taâ€™uudha. Qurâ€™aana dhageefachuun immoo gurra itti kenu, qalbii dhiyeessu (xiyyeefannoo itti kenu) fi wanta dhagahan itti xinxalluudha. Yeroo Kitaabni Rabbii qaraâ€™amuu namni dhimmoota lamaan kanniin qabate, dhugumatti kheeyri baayâ€™ee, beekumsa guddaa, iimaana itti fufaa fi haaronfamaa, qajeelcha dabalamu fi amanti siritti arguu argata. Kanaafi, Rabbiin rahmanni Qurâ€™aana dhageefachu fi calâ€™isuun akka argamu taasise. Kuni kan agarsiisu namni Qurâ€™aana hin dhageefannee fi hin calâ€™isne rahmata irraa qooda ni dhaba. Kheeyrin baayâ€™een isa darba.

4-Salaata sirnaan salaatu, Zakaa kennu fi Rasuulaf (SAW) ajajamu. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

﴿۶﴾ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الْزَكْوَةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

â€œAkka rahmanni isiniif godhamuuf salaata sirnaan salaataa, zakaas kenna, Ergamaafis ajajamaa.â€ Suuratu An-Nuur 24:56

5-Istighfaara (Araarama Kadhabuu)â€“ Rabbiin baayâ€™isanii araarama kadhabuu karaa rahmata Isaa itti argataniidha. Rabbiin Oltaâ€™aan ni jedha:

اللَّلَّيَقُومُ لَمْ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحُسْنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ

﴿۶﴾ كُمْ تُرْحَمُونَ

[Nabii Saalih ummata isaatiinakkana] **jedhe:** Yaa ummata kiyya! Maaliif toltaa dura hamtuu (adabbii) jarjarfattuu? Akka rahmanni isiniif godhamuuf maaliif Rabbiin araarama hin kadhannee?â€ Suuratu An-Naml 27:46

6-Duâ€™aayi-kuni sababa guddaa rahmata Rabbii balâ€™aa namaaf fiduudha. Sababni isaas, â€œhunda caalaa rahmata kan godhuu irraa rahmanni ni kajeelama.â€ Rabbiin Tabaaraka wa taâ€™aalaa duâ€™aayi warroota sammuu qabaniiakkana jechuun kaasa:

لا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَابُ ﴿٨﴾

â€œGooftaa keenya! Erga nu qajeelchitee booda qalbii teenya hin jallisin, Si biraayis rahmata nuuf kenni. Dhugumatti Ati akkaan Kennaadha.â€ Suuratu Aali-Imraan 3:8

Kana jechuun rahmata guddaa kheeyri itti nu qunnamsiistu fi wantoota babbadoo irraa ittiin nu tiksitu [nuuf kenni]. Dhugumatti, Ati kenni Kee balâ€™aa, tolly Kee baayâ€™ee, arjummaan Kee uumamtoota hunda waliin gaheedha.â€¢

Gabaabumatti, duâ€™aayi baayâ€™isanii gochuun Rabbii guddaa of gadi qabuu fi dadhabbinna ofii agarsiisu of keessaa waan qabuuf, rahmata Isaa akka argatan nama taasisa. Mee ilaali nama tokko yoo baayâ€™istee kadhatte, namni suni yoo qalbiin isaa hin gogin dhumarratti wanta isarra barbaaddu argachuun kee hin oolu. Rabbii Tokkicha fakkaata hin qabne baayâ€™isanii kadhachuun karaa rahmanni Isaa itti namaaf banamuudha.

7-Taqwaa (Rabbiin sodaachu)â€“Ni jedha:

مَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَاصْلِحُوا بَيْنَ أَخْوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرَحَّمُونَ ﴿٤٩﴾

â€œMuâ€™mintoonni (warri amanan) obboleeyyani, kanaafu gidduu obboleeyyan keessanii tolchaa. Akka rahmanni isiniif godhamuuf Rabbiin sodaadhaa.â€¢ Suuratu Al-Hujuraat 49:10

Rabbiin sodaachu (taqwaa) jechuun wanta Inni itti ajaje hojjachuu fi wanta Inni dhoowwe dhiisudha. Namni wanta Gooftaan isaa itti ajaju hojjatu fi wanta Inni dhoowwe dhiisu, carraan rahmata (mararfanna) Gooftaa isaa itti argatu baayâ€™ee guddaadha. Namni wanta Gooftaan isaa itti ajaju hin hojjanee fi wanta Inni dhoowwu hin dhiisne, carraan rahmata waan gaarii ittiin argatuu fi waan badaa ofirraa ittiin ittisu argachuu baayâ€™ee xiqqaadha. Kanaafi, namoonni Rabbiif hin ajajamne hanga yeroo murtaaâ€™e badii isaanii erga itti fufanii booda qabaa hamaa qabamu.

8-Uumamtootaaf rahmata gochuu- sababoota gurguddoo rahmatatti nama geessan keessaa tokko uumamtootaaf rahmata gochuudha. Namni xiqqaa fi guddaa, mixii boolla ishii keessatti mararfatuuf, sinbirre mana ishii keessatti rahmata godhuuf namoota hunda caalaa qalbiin isaa Rabbitti tan dhiyaattedha. Abdullah ibn Amr akka gabaasetti, Ergamaan Rabbii (SAW)akkana jedhan: â€œWarra rahmata godhan, Rahmaan rahmata isaaniif godha. Dachii keessa kan jiruuf rahmata godhaa, samii ol Kan jiru rahmata isiniif godhaati.â€¢ [Tirmizii 1924](#)

Usaamah bin Zayd akka gabaasetti Ergamaan Rabbii (SAW)akkana jedhan: â€œGabroota Isaa keessaa warroota rahmata godhaniif qofa Rabbiin rahmata godha.â€¢ [Sahih Al-Bukhaari 1284](#), Sahih Muslim 923

Abu Hureyraan akka gabaasetti Ergamaan Rabbi (SAW)akkana jedhan: â€œNamni rahmata hin goone, isaaf rahmanni hin godhamu.â€¢ [Sahih Al-Bukhaari 5997](#), Sahih Muslim 2318

Namni uumamtoota irratti jabaatu, hawaasa birattis jibbamaadha. Namoonni akkaata isaan keessumeessaniin nama keessumeessu. Namni garaa jabaataa yoo taâ€™e isaaniis isarratti jabaato taâ€™u. Garaa kan laafu fi rahmata godhuu yoo taâ€™e, isaanis isaaf rahmata ni godhu. Dhugumatti, uumamtootaaf rahmata gochuun rahmata Rabbii guddaa akka argatanii fi qalbiin namaakka tasgabbooftu taasisa. Namni uumamtootaaf rahmata hin goone, rahmata Isaa irraa ni fagaata, adabbi cimaafis of saaxila. Namni namootaaf rahmata hin goone kana beeku qaba: namoota irratti garaa

jabachu fi isaaniif mararfachu dhiisun wanti isaaf dabalamu hin jiru. Inuma yoo isaaniif mararfachu dide, wanta gaarii baayâ€™ee dhaba. Ammas, isaaniif garaa laafu fi mararfachuun wanti isarraa hirâ€™atu hin jiru. Inuma yoo isaaniif mararfate wanta gaarii baayâ€™ee argata.

Guduunfaa

Namni rahmata Rabbii addaa yoo argate, addunyaa tana keessatti dukkana keessaa gara ifaatti baha, tasgabbii qalbii argata. Aakhiratti immoo adabbii garmalee hadhaawaa fi cimaa jalaa bahuun Jannata qananii seena. Karaaleen rahmata kana itti argatan muraasa haala kanaan tarreessun ni dandaâ€™ama:

1. Tola oolu fi hojii bareechisanii hojjachuu (Al-Ihsaan)
2. Qurâ€™aana hordofuu
3. Qurâ€™aana xiyyefannoon dhageefachu
4. Rabbiin sodaachuu
5. Salaata sirnaan salaatu, zakaa kennu, nabiyyii (SAW) hordofuu
6. Istighfaara (araarama kadhachuu) baayâ€™isuu
7. Duâ€™aayi baayâ€™isuu
8. Umamtootaaf rahmata gochuu (mararfachu)

Kitaabban Wabii:

- [1] [Tafsiiru Saâ€™dii 328](#)
 - [2] [Asmaaâ€™ul Husnaa wa sifaatu ulaa-fuula 31-32 AbdulHaadi bin Hasan](#)
 - [3] [Tafsiiru Saâ€™dii 980](#)
 - [4] [Madda gadii](#)
- [Asmaaâ€™ul Husnaa wa sifaatu ulaaâ€“ 33-39, AbdulHaadi bin Hasan](#)

Date Created

September 1, 2019

Author

admin